

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyben negyedévre . . . 3 korona.
 Egészévre 12 „
 Vidéken: negyedévre . . . 5 „
 Egészévre 20 „

László József
 laptulajdonos.

Szentmiklósi József
 felelős szerkesztő.

Egyes szám ára 4 fillér.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Csapó-utca 9 sz. — Telefon: 275
 Kéziratok nem adatkak vissza.

Hazai fürdők.

Debreczen, július 17.

Az üzleti élehetlenség, a társadalmi önkormányzat pangása okozza — hogy nálunk rendszerint még az olyan dolgokból is „közügy“ kerekedik, a mi voltaképpen kizárólag a magán-tevékenység hatáskörébe tartozik.

A bölcs természet Magyarországot minden más civilizált országgon felül dusan megáldotta a gyógyerejű forrásoknak, vizeknek számtalan és kiapadhatatlanul bőséges tömegével.

Vannak egész vidékek, óriási kiterjedésű rónák, a hol a régi szó-járás szerint csak le kell szurni a sétatálcát a földbe, hogy nyomában felbugygyanjon egy gyógyerős, vagy kellemesen üdítő ásványvziforrás.

Ez a nagyszerű természeti gazdagságunk nemcsak hogy kiaknázatlan, hanem jóformán kivétel nélkül küzd, még pedig nehezen, nagy deficittel küzd a pusztá megélhetésért.

Persze, a magyar észjárás enél a dolognál is azon a megszo-

kott kényelmi nyomon jár, a mit még a Mátyás király regés lustáitól örököltük:

— Ha kellünk a királynak, majd kivitet az égő házból.

Ha az állam sulyt fektet a magyar fürdőügy korszerű, gazdaságosabb kifejlesztésre, majd megteszi a kellő intézkedéseket, értsd: ad pénzt és privilégiumokat.

Am hisz az állam nem dajkája a polgároknak s épp ezen a ponton munkássága alig is terjedhet túl a köteles főfelügyeleten.

A Tátrában régebben kreált s legutóbb megszerzett állami fürdőintézetek nem képezhetik kiinduló pontját a magyar fürdők államosításának.

Az állam jóakaratu protekciója mellett a munka oroszlánrésze a magános, vagy társadalmi vállalkozásé, a reá szükséges üzleti tőke is a magánosoké, vagy érdeklődő pénzintézeteké lehet.

Az eddig szerzett tapasztalatok nem fölöttébb esábitók és buzdítók.

Van egy pár nagyszabásu magyar fürdő, melyet tulajdonosuk nagymérvű, okos befektetéssel iga-

zán európai színvonalra emelt. A forgalomnak csekélymértékű emelkedése nem hozza be az instrukezió kamatát.

Van egész sereg fürdőnek, mely megérdemelné, hogy csodás gyógyerejénél fogva a világfürdők sorába iktattassék.

Mégis azt látjuk, hogy a csuzos bántalmakra hatékony Herkulesfürdő, Pöstyén, Trencsén-Tepliczen kívül csupán a Tátra üdülőhelyei dísekedhetnek, azok is inkább szomszédsági idegen forgalommal.

A Balaton, Bártfa, Parád, Szliács s Erdélynek számtalan csodaszép és csoda jó fürdőhelye éppen a világforgalom irányából kiesvén, alig megy túl a helyi fogyasztáson.

Ennek a természetellenes állaptnak sok természetes oka van.

A magyar fürdők — általában — kezdetleges berendezésűek, foggyatékos kényelműek és módfelett drágák.

Nagyszabásu, ezélszerű tőkebefektetésre volna szükség, legalább a nagyobbyszerű fürdőinknél, hogy az említettet sajnos hibák gyökereesen kiküszöböltessenek.

Ebbe a legalább is kétes vál-

A „Szabadság“ tarczája.

A SZENVEDETT EMBER.

Ira: Lovassy Andor.

Aranynyal telt tarisznya a mult, drága kincseket szedhetünk abból. A letúnt szép napok verőfényében megfürdik lelünk s ebben a kavargó, szédületesen haladó korban néha-néha jól esik vissza is tekinteni.

Az igaz gyöngyök között aztán felszinre kerül egy pár fénylő kaláris, melynek értéke nem világra szóló, de mégis kár elfeledni, kár ott hagyni az utca porában.

*

A nagy Biharország népe a hatvanas évek elején kavargott, mint egy óriási méhkas, mely színig meg volt telve, nem ugyan mézzel, hanem keserüséggel.

Egy kinteljes, hosszú évdized, vissza folytott óhajta tört ki, mikor újra derülni kezdett az idő, mikor kiütött a magyar világ.

A középosztály, mely a szomorú napok alatt a hét szilva fa árnyékában huzódott meg s nem igen hagyta el az

ősi kuriát, kezdett bejárogatni a központba, hirt hallani az idők változásáról és részt venni a közös munkában.

Akkor még nem rágták ugy egymást az emberek s az állam épületet nem sárral erősítették, hanem egy szível, egy lélekkel, igyekeztek felébreszteni a nemzeti szellemet és közös akarrattal vettek részt az alkotmány újjateremtésében.

Biharország kiváló szerepet vitt ebben a munkában. A balközép vezére: Tisza Kálmán és táborkara, innen intézte támadásait a eselszövénsek ellen. A vármegye zöld asztalánál ép ugy, mint a „Fekete Sas“ fehér asztala mellett politikáról folyt a beszéd.

Az olyan emberek egészségeért, kik a forradalomkor vérüket ontották a hazáért, annyi bakart üritettek a szónokok, hogy minden csepp vér hullásáért egy pár cseber borral lett kárpótolva a csaták hőse. Zengett a tus, meg a népszerű nóta, a „Jaj be huncot a német.“

Eleven élet pezsgett, hazafias szellem lengett minden felé. De nemcsak azokat tisztelték, kiken eret vágott az osztrák meg a muszka, hanem becsülésben részesült az olyan férfiu is, a ki a

zivataros időben töltést és fojtást készített a haza oltárára.

Mindazáltal legnagyobb áhitattal tekintettek azon kiváló hazafiakra, kik elveikért a hűvösön ültek; az ilyen embereket elnevezték „szenvedett embereknek“.

A szabadszó vértanúi voltak ezek. A kufsteini, spielbergi, budai és aradi vár kaszamátaiból szabad szárnyra eresztett sasok, büszke göggel, felemelt fővel járkálhattak: nyitva volt előttük minden ajtó, az egész nemzet tisztelettel hajolt meg előttük. Mindenik egy-egy előjele volt a nemrég lezajlott nagy időknek, egy egy tanuja a gyűlölt hatalom erőszakoskodásainak. A penészes börtön levegője és a sovány rabkoszt látszott arcaikon beesett szemmel tekintettek ismerőseikre kik sóhajta fogtak velük kezét s érdeklődéssel kérdezősködtek a raboskodás kinjairól.

Két-három markos legény emelte vállára a nagy férfiut, bemutaták a mulató vármegyének, hogy itt van újra egy „szenvedett ember.“

Ilyen tágult a közönség; utat esináltak neki a főasztalhoz s mikor az éljenzés lecsilapult, egymásután állottak fel a szónokok és éltették a nap hőseit. A

lalkozásba pedig csak úgy hajlandó belemenni a mozgó tőke, ha hogy eleve megkap némi garanciákat az üzlet sikerére vonatkozólag.

Öreg hiba, hogy maga az első sorban érdekelt, hivatott magyar közönség bámulatos altruizmussal kultiválja a külföldi fürdőintézményeket, holott ugyanazt, sőt többnyire jobbat, itthon is megkap-hatná.

Hibásak, majd azt mondtuk: bűnösek ebben a magyar orvosok is, a kik és kivált a nagytekintetű orvos-professorok szinte rangjukon alul állónak tartják magyar betegüknek valamely hazai fürdő felkeresését ajánlani.

Hibás a nagyközönség ferde, előítéletes felfogása, mely Karlsbadra esküszik, míg Koritniczát kicsinyli. Gleichenbergbe özönlik, holott nálunk százával akad különb klimatikus gyógyhely. A wörthi tavat települi körül, pedig a Balatonhoz képest csak egy apró pocsolya.

Am a közönségnek egy s másban mégis igaza van.

Kényelmet, modern gyógyszerelvényeket, jó ellátást keres olesó áron.

Ehhez eredendő joga van s ezt így együtt alig találja meg akár egy magyar fürdőben is.

A baj gyökere tehát mégis a magyar fürdőügy helytelen kezelésében van. Az orvoslást ott kell kezdeni s energikusan keresztülvinni. Odáig érett már ez a kérdés, hogy a kormány pár ankétet is tartott a magyar fürdők fellendítése czimén.

Persze aza bökkenő, hogy minden fürdőtulajdonos hazafisági kérdést szeretne csinálni a maga üzleti

vállalatából, igényelvén részére a mindenható államnak tetemes pénzbeli hozzájárulását.

Ez így nem megy és nem is mehet.

Megfontolásra méltó, hogy az állam protekciója közbevetésével megkönnyítse a magánfürdővállalatok hitelnyerési képességét.

Valamelyes, szigorú ellenőrzéssel kapcsolatos és inkább morális jótállásba is bele lehetne menni egyes, arra alkalmas, igazán értékes objektumoknál.

Am mindez elenyésző csekélység. Az önszegély kötelezettsége alól nem menti fel sem a magános vállalkozókat, sem az autonóm társadalmat.

Míg ezek komolyan meg nem mozdulnak, addig hiába ujjul fel évről-évre a sajtó obligát jajveszékélése, kasszandrai jóvendölgetése a jobb sorsa érdemes magyar fürdőügy érdekében.

Idő, pénz és szakértelem kell hozzá. Az idővel tékozlón, a pénzzel zsu gorin bánunk, a szakértelem pedig, mint tőlünk merőben idegen amerikai fogalmat, ázsiai fölényvel le szoktuk mosolyogni.

POLITIKAI HIREK.

Az új képviselőház megnyitása. A tegnapi fővárosi lapokat bejárta az a hír, hogy az új képviselőház megnyitása alkalmával a parlament a kupolacsarnokban együttes ülést tart és hogy különböző intézkedéseket tettek a képviselőház megnyitására. Mint fővárosi tudósítónk értesül, e hírből mindeddig egy szó sem igaz. Eddig még tanácskozás sem folyt az új képviselőház megnyitása te-

pártvezér jobbán ott ültek egymás mellett, csendes megadással az ünnepeleket. Kezüik szára elfáradt a sok kocintástól, arcuk kigyuladt a pirulástól és az érmellékítől. Néha már tulságba is ment ez folytonos ünnepeletés, unni kezdtek maguk a szenvedett emberek is.

Egy alkalommal azután felállott az asztalra Bagossy József, a sárréti magyar és nyomatékkal szólott oda az öreg Jancsi cigánynak hogy: ácsi!

Minden szem, felé fordult; — már tudniillik nem a cigányra, hanem Bagossy József, — ki így kezdte beszédét:

Uram! Ime itt van ez az egyszerű gubás ember, Seres Bénéiamin uram Nagy Bajomból, ki szintén érezte az átkos Bach-kormány vas kezét, bilincsekbe töltötte élete javát, letünt ifjúsága legszebb éveit üritsünk tehát egy pohár bort az egészségéért: mert hisz ő is „szenvedett ember.”

Kitört erre a lelkesedés: körül állották Seres Bénéiamin uramat, kinek arczáról leritt a szenvedés, sőt még a ballábára egy kicsit sántított is a láncz hordásától.

Na még ilyet se láttak! A többi szenvedett emberek, mind egyszerű nádrágos urak, de ez a sárréti hazafi gyoles-

ingben jár, gubát viselt és mégis politikai fogoly volt.

A „Fekete Sas” fehér asztalához ültették Seres Bénéiamint és a pártvezér élénk érdeklődéssel kérdezősködött tőle, hogy hol volt bezárva?

— Vácson sanyargattak, — felelt rá a bubánatos ember.

— Hány évig raboskodott?

— Hét hosszú esztendeig uram!

De hát tulajdonképpen micsoda összeesküvésben vett részt, hogy ilyen nehéz büntetést szabtak reá? — faggatták a többiek — miért szenvedett annyit?

Erre a kérdésre, lehorgasztotta fejét Seres Béné, szemére huzta a kalapját, beletekintett a pohárba, azután pedig nagy sóhajtások között így felelt: Tekintetes urak! nem olyan úri módra szenvedett ember vagyok én mint más: mert engem ludológért záratott be a bécsi kamarilla.

Mindenkinek elalott a szava, még a cigány se huzott tust erre a beszédre, kiesett kezéből a vonó s ettől a percztől kezdve, abbahagyták a szenvedett emberek ünneplését nagy Biharországban.

kintetében. Csak annyi tény, hogy tervbe van véve, hogy az első ülést ünnepélyes formák között nyitják meg és Apponyi Albert gróf, mint a képviselőház elnöke és Széll Kálmán miniszterelnök ünnepi beszédeket tartanak és valószínű, hogy a pártok vezetői is megragadják az alkalmat, valamely manifesztációra.

A választási törvény reformja. Fővárosi tudósítónk táviratozza: Keeskemét sz. kir. város törvényhatóságának a kérvénye érkezett ma a képviselőházhoz. E kérvényben esatlakozik Pozsony város feliratához, melyben a választási törvény reformját sürgeti. Keeskemét is a cenzus kiterjesztését, a választókerületek helyesebb beosztását kéri.

Széll Kálmán a királynál. A „Budapesti Tudósító” jelenti: A lapoknak az a híre, mintha Széll Kálmán miniszterelnök e hó 20-án 6 Felségéhez Ischlbe utaznék, nem felelne meg a valóságoknak. A magyar miniszterelnök, mint minden évben, az idén is elmegy Ischlbe, hogy 6 Felségének jelentést tegyen a folyó ügyekről, de nem 20-án, hanem egy későbbi napon. Rátóti tartózkodását a miniszterelnök e hó 22-én fogja rövid időre félbeszakítani, a mikor Bécsbe megy, hogy Achrenthal báró nagykövetnek Széchényi Gyula gróf, 6 Felsége személye körüli miniszter leányával való esküvőjén tanuként szerepeljen.

Az aszfaltburkolat előnye.

Debreczen város törvényhatóságának figyelmébe.

Debreczen, július 17.

„Ninesen oly gazdag város, mely megengedhetné háztartásában az olesó és rossz utburkolatok építésével járó fényűzést.”

E nagyfontosságú kijelentés egy kiváló szakértelem ajkáról hangzott el a prágai mérnök egyesületben tartott felolvasása keretében, melyben a városi administratio egy fontos ágazatát, az utczaburkolatok ezelszerű alkalmazását tárgyalja.

Ezen szakszerű előadásból, városi hatóságaink okulására, alábbiakat közöljük.

A modern közegészségtan fejlődése a technikustól megköveteli, hogy a csapadék vizeknek minél gyorsabb és teljesebb lefolyásáról gondoskodjék, hogy a baktériumokkal telített utczai szemét lehető legtökéletesebben eltakartható legyen s a mellett a talajt és talajvizet inficiáló anyagok a burkolaton keresztül az altalajba be ne hatoljanak.

Mindezen követelmények reávezeték a technikust a hézag nélküli, lehetőleg sima felületű utburkolat építésére.

Az ő és ujvilág nagyobb városaiban megejtett próbák eredményeképpen kifejti, hogy ma az elismert legkitünőbb burkolási anyag az aszfalt, mert tartós, szép, tiszta, zajtalan, kényelmes, vonóerőben rendkívüli megtakarítással jár s mindamellett olesóbb mindenegyéb elsőrendű burkolási anyagnál.

Az aszfaltburkolatok tartósságát igazolja az, hogy Londonban a Bankpalota előtt az utszélesség minden méterjén évenként 200,000 tonna, ugyancsak Londonban a Cheapside uton az utszélesség minden méterjén évenként 500,000 tonna

teherforgalom bonyolódik le s dacára ezen mesés igénybevételnek az említett aszfaltutak 16 évi használat után még teljesen jó állapotban voltak.

„A vonóerő megtakarításáról így szól az értekezés: „Ha valakinek sikerülne oly gépezetet kitalálni, a mely a jelenlegi erőszükséglet felével ugyanazon munkát teljesíteni képes, ezen találmány értéke bizonyára megbecsülhetetlen volna.

Ime ezen problémát az asfaltburkolat megoldja, mert vonóerőben 50 százalék megtakarítást eredményez, de még számításba kell vennünk, hogy a járművek fentartása is aránytalanul kevesebb költségbe kerül, mintha ezen járművek hézagos felületű s merev anyaggal burkolt utakon közlekednének.

Az utak tisztántartására nézve közzölt adatait ugyancsak tanulságosak: 1 tonna, vagyis 1000 kg. utcai szemét ugyanazon idő alatt képződik:

- 300 m². macadam,
- 400 „ gránitkoczká,
- 1400 „ fakoczká és
- 3300 „ asfaltburkolaton.

Waring mérnök, a New-Yorki városi mérnöki hivatal uttfentartási ügyosztály vezetője kiszámította, hogy ha New-York összes utcai asfalttal volnának burkolva, az utczatisztítás évi költségei a jelenlegi összeggel szemben kérszámban 1.000.000 dollárral apadnának, a mi tőkésítve 25 millió dollár befektetésnek felel meg.

New-Yorkban — 2.700.000 lakos mellett — 2.400.000 m². asfaltburkolat van. (Budapesten — 700.000 lakos — 300.000 m². asfaltburkolat van.)

Vajha mi magyarok ne mindig csak saját kárunkon okulnánk és a külföldi tapasztalatokat javunkra értékesítsük.

Hurokra került bankócsinálók.

Államférfiu, mint czinkostárs.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, július 17.

Szenzációs fordulat állott be a Debreczenben nemrég letartóztatott Siket Lajos és társai pénzhamisító banda bűnügyében. Kiderült, hogy a pénzsóvár Majthényi birtokosnak tizennégy előkelő szatmármegyei gazdaemberen kívül egy magasrangú szerb államférfiu is czinkostársa. A vizsgálat már a nevét is kiderítette a magyar bankót szomjazó szerb gavallérnak, kit legutóbb egy államcsiny alkalmából világszerte emlegettek s a ki azelőtt mindennapos vendége volt a királyi konaknak.

A nagyszabású bünszövetkezet tagjai közül Siket Lajos a banda feje, továbbá Papp György és Csizma Imre a debreczeni ügyészség foglyai, míg a többiek Szatmáron várják egyelőre a jól megérdemelt büntetést. — Bölinger János király-daróczi földmives kivételével, a kinek körözése elrendeltetett.

A leleplezés és a vezetők eltogatása a debreczeni rendőrség érdeme, míg a további sikeres nyomozásért a szatmári csendőrsöt illeti az előismerés.

Nem érdektelen, hogy mint fedezte föl a csendőrség a Szerbiába vezető nyomokat. Házkutatást tartott egy Szatmá-

ron letartóztatott czinkostársnál s a motózást vezető csendőrmesternek feltűnt, hogy a ház asszonya egy meszes hordót rejteget a kutatók elől. A gyanu cselekvésre ösztökélte és kiürítette a hordót, melynek kettős feneké volt. A két deszka közötti üregben volt a bünszövegség levéltára s az ezekből szedett adatok alapján indult tovább a vizsgálat.

A levelek között volt a szerb államférfiu németül írott levele is melyben elfogadja az ajánlatot és megrendel a bandánál 1000 darab 20 koronás bankot a kínálat értelmében és jelzi, hogy legközelebb postára adja az érte járó összeget. Kiderítette a vizsgálat, hogy a szerb ur járt is ideát a hamis bankók ügyében és Budapesten a London szállodában találkozott Siket Lajosék megbízottjával.

Ennyit derített ki egyelőre a nyomozás. de szinte bizonyosra vehető, — hogy újabb, érdekfeszítő részletek kerülnek napfényre.

Debreczen multjából.

Kardszagi Klára kelengyéje.

Debreczen, július 17.

Azt dalolják ugyan, hogy a jó házassághoz nem kell hozomány, de azért, ha az új menyecske hoz magával egyetmást, pénzt érőt az ura házához, nem tartják Isten csapásának ma sem, nem tartották annak a régi jó időkben sem. A mi különben a régi jó idők puritán erkölcséit illeti, annak a ragyogása is foltot vet egy-egy megmaradt akta. És hogy az anyós és vő közötti sűrű patvarkodás se egészen új keletű dolog, akad arra is dokumentum épen Debreczen város multjából, melynek emlékei közül, lapunk kiváló belmunkatársa, Szini Péter kereste ki az alábbi adatokat:

Sághy Ferenc kancellista 1802-ben Debreczen város Tanácsának támogatásához folyamodott: kapacitáltatná az utczabeli szenátorral napasszonyát. — Kardszagi Imréné ő kegyelmét, hogy az ő boldog emtékezett hitvese, Sághy Ferencné, született Kardszagi Sára után, annak a gyászoló férjre visszamaradt menyasszonyi hozományát neki adja ki. A napasszony ugyanis ezt kiadni vonakodik, holott a házasságból egy fiúcska is maradt. Volt pedig a követelés a napasszony ellen: váltóczédulában 406, bankóczédulában pedig 2030 Rhénes forint. Enyire becsülte Sághy Ferenc ő jobblétre szenderült hitvese kelengyéjét, a mi bizony mai korban sem lenne megvetendő csekélység, ha meggondoljuk, hogy említett Kardszagi Sára csak egy közrendű származású mesterleány volt.

A kor jellemzésére fölemlitendőnek tartjuk, hogy mit adott és mily értékben Kardszagi Imréné a leányával, mikor Sághy Ferenc feleségül vette: Egy diófából való komót, 200 frt. Egy új fekete tafotából való viganót, 100 frt. Bársonyba szegett, veresvirágu, fehér-földü viganót, 52 frt. Két alsó viganót fehér gyolcsból és kék bagariából való 10, illetve 30 frt. Zsemlyeszínü, virágos selyem viseltes magyar szoknyát és vele egy végből való kurkát, 30 frt. Egy sárgaföldü kékvirágos rokolyát és kurkát, 30 frt. Egy új, nyakba való zöldföldü, fehér virágos, rojtos selyem keszkenőt,

10 frt. Ugyanolyat sárga és fehér koczkás selyemből 25 frt. (Ez volt a jegykendő!) Egy musellin, tiszta fehér nagy keszkenőt, 39 frt. Egy fehér-veres és sárga koczkájú selyem keszkenőt, 10 forint. Veresföldü fehér selyem keszkenőt, rojtos fekete tafota keszkenőt, 6 frt. Hat darab asszonynak való hosszú inget, 30 frt. Hat pár strumpfot 12 frt. Három pár strumpfot 12 frt. Három pár bőr és kötött keztyüt, 4 frt. Két legyezőt, 10 frt. Két viseltes sáhos abroszt, 21 frt. Két két eselédnek való fejtős abroszt, kenyérsütő abroszt, törülköző kendőt, 3 szakasztó ruhát, 6 szoborításhoz való kendőt, 49 frt. 3 pár czipőt, 10 frt. Két sor jóféle gránátot, 100 frt. Gyöngyöt, nem jófélét, 30 frt. Kék selyem ócska paplant, 20 frt. 8 uj párnt tokkal, hajokkal 312 frt. 3 uj derékaljat, 200 frt. 1 dunyhát, hat lepedőt, 60 frt. Egy ócska zöld konzort bundát, tengerinyulbőrrel prémezve, 10 frt. Egy gyöngyös tőt, egy ezüst hajtőt s egy pártát, együtt 40 frt.

Ezeket ifju Saghyné asszony mind magával vitte az ő férjura házához, de halála után nagy részét az anyja visszavette.

És még ez nem volt minden. Kardszaginé asszonyom maga is beösmerte, hogy a leánya férjhezmenetelekor nem adhatott meg mindent, a mi szükséges.

Igért is még vejének egy új bundát, selyempaplant, egy nyoszolyát, tükröt, zsebbevaló keszkenőt, hat törülköző keszkenőt, nyolcz rőf ágytakarót, stb. körülbelől 600 frt értékben.

Hát bizony ez a kelengye takaros kis kelengye ma is. Nincs hát rajta esodálni való, hogy Sághy Ferenc uram oly szorgosan járta miatta a nemes Tanácsot.

Öngyilkos közvitéz.

Lövés a laktanyában.

Saját tudósítónktól.

Debreczen, július 17.

A Pavillon-laktanyában öngyilkos lett tegnap egy fiatal legény. Rövid időn belül immár a második, a ki szabadulni akar a katonaelet kétes gyönyöreitől és szolgálati fegyverével tör önmaga ellen. Bujdosó Imrét, kinek öngyilkosságáról csak a napokban adtunk hírt, követte tegnap Stern Mihály püspökladányi fiú s úgy lehet — míg e sorok napvilágot látnak a kaszárnya drill gazdagabb lesz egy fiatal halottal.

Stern Mihály tizenhatodik öngyilkosa a júliusnak. Halni vágyott és követte azoknak a példamutatását, a kik elég bátrak szembe nézni a halállal és elég gyávák megretírálni a balsors csapásai elől. Levelet nem hagyott hátra s így tettének oka ismeretlen, de alig járunk messze a valóságtól, ha úgy hiszünk, hogy a kaszárnya ezer gyötrelme adta kezébe a gyilkos fegyvert.

Tudósítónk alábbiakban ad számot a tragikus esetről:

(Elég a jóból!)

Ezerkilencszáz ószen vonult be a 39-ik gyalogezredhez Debreczenbe Stern Mihály. A kiképzetés alatt többször volt kellemetlensége; nem egyszer vonta magára a fegyelmi büntetések rendelkezéseit is, mindazonáltal tul esett vala-

hogy a rekruta soron s a káplár ur *Mokány* abrichtoló nyaklevesein.

Később műhelybe került az ujdonsült, de immár kiképzett katona, a hol lassanként feledte volna a kezdet menyeyei gyönyörűségeit, ha újabb meg újabb okvetetlenkedések ki nem hozzák a sodrából. Sokszor emlegette a kantinban szűk, meghitt társaságban:

— *Nagyon unom a komédiát. Elég volt a jóból!* — de kisem vette komolyan a keserűség szülte kifakadásokat.

Az idő lassan-lassan telt, de *Stern Mihály* nem tudott megbarátkozni a zupával, az eggyessel s a többi valóban kedves katonai speciálításokkal.

(Halálra készen.)

A kaszárnyai élet buskomorra tette. Utóbbi időben valósággal érzéktelen volt a külvilági dolgokkal szemben: nem tudta fölvidítani a szabóműhely vig lármája sem. Egykedvűen varrogatott, javította a század ruházatát — a szavát nap-hosszat sem hallották.

Mintegy két hete lehet, teljességgel megváltozott. Állandóan kimaradási engedélyt szomjazott s az éjjeli mulatóhelyeket bujta. Azzal indokolta a nála szokatlan életmódot:

— *Ugyis meghalok, mért ne élnek vigan, a mig élek!?*

S mikor a többiek boldogan számálgatták, hogy „abzirolásig” már csak 14 kis hónap a világ, *Stern Mihály* rendesen beleszólt:

— *Vagy annyi se!*

Az időközönként elejtett szavak hatás nélkül hangzottak el. Senkisé nem tulajdonított komolyabb jelentőséget a siralmas beszédnek, de meg egy ember élete mit számítana ott, a hol ezeket se vesznek emberszámba?!

Stern Mihály pedig halni készen várta az alkalmas napot.

(Ég veletek!)

Valahonnan — a vizsgálat lesz hivatalosan kideríteni: honnan? — éles golyót szerzett magának és *töltött fegyverrel ment be tegnap az emeleti szabóműhelybe*, melynek ajtaját bezárta maga után.

Leült az asztalhoz és levelet akart írni, de széttepte a megkezdett sorokat s a műhely falára rajzolta nagy betűkkel, névjegyalakban:

Ég veletek!

Stern Mihály közvitéz.

Este fél kilencezkor lövés dördült el a szabóműhelybe. Az őrég egy pillanat alatt talpon volt, feltörték a műhely ajtaját és behatoltak a szobába. Az *ágyra rogyva hörgött, vérrel borítva az öngyitkos katona. Bal melle fölött talált a golyó* s mint a későbbi orvosi vizsgálat megállapította, felgyógyulásához kevés a remény. *Schpecht* dr. ezredorvos

részesítette a szerencsétlent az első sebélyben, de alighanem kárbavész a lelkiismeretes mentési kísérlet.

A haldokló katonát még az éj folyamán bevitték a katonai esapatkórház sebészeti osztályára; *Püspök-Ladányon* lakó szüleinek pedig távirat jelentette keservesen fájó meglepetésül, hogy halálán van a fiuk, a katona fiuk.

UJDONSÁGOK.

Rikkancsok alkonya.

A városi tanács a rendőrséghez.

A krajezáros lapokkal egyidejűleg vált szállóigévé a *rikkancs* elnevezés. Hogy miféle náció ez a rikkancs, ki ne tudná immár nagy Magyarországon? Ott van ő mindenütt, hol utczát készítettek. Piacon, erdei sétányon, vasuti megállóknál találkozhatni vele. Egy rakás újsággal hóna alatt torkaszakadtából eredt kiáltással rója a város utczáit, kínálva az olvasó de szerfelett szenzációs újságot a nagyérdemű közönségnek.

Debreczen város is nagyszámú rikkancsot tart kebelén. Hjah, sok az esz-kimó és kevés a főka! Az ember úgy él, a hogy tud! Födolog, hogy kenyér kerüljön az asztalra. Nyári nap perzselő melege, tél riasztó zordonsága nem alterálja a jótorku rikkancsot. Ő megy, ő rohan, ő kiabál. Ő a szent egyenlőség küzdő bajnoka. Neki mindegy: kir. táblalabiró-e, vagy téglahordó napszámos; megkínálja újságával. Boldog elégtelenség ömlik el arcán, mikor egy-egy krajezárt zsebbe csuszthat. Hiszen abból őt is illeti egy kicsinyke rész!

Különösen, mikor a boldogító vakáció elérkezik, nagymértékben felszökken a rikkancsgárda száma. Mig addig csak munkából kivédett férfiak, vagy testi hibában szenvedő nőszemélyek csendes kiáltóása hallatszik, július és augusztusban fülhasogató gyermekhangoktól élénkül meg utca. Szinte idegessé teszi a munkával foglalkozó embert az erőteljes végét nem érő rikoltozás. Egyik gyerek a másikon igyekezik fölülmulni a kellemeden ordítással, hogy több pénzt vihessen haza este. Ha ugyan haza viszi. Mert a rikkancsok gárdája bizony nem a társadalom elitjéből kerül ki. Szemszedet, vásott lurkók, iskolától idegenkedő nebulók képezik a nagyobb zömét.

A városi tanács maga is meguntta már a rendszeretlen ordítást. A gonosz lurkók. — mintha csak az érdemes hivatalnokokat akarnák bosszantani, — rendszeren a városháza előtt adják ki torokerejüket s csinálnak oly lármát, hogy a kaput őrző hajdu majdnem hanyattesik tőle.

Ami sok, mégis csak sok! — gondolta a tanács és átiratot intézett tegnap a főkapitánysághoz, hogy ne engedje tovább a 14 éven aluli gyermekeket rikkancskodni s tiltsa be egyuttal ettől a nyomorékokat is, mert ezt követeli a miniszteri rendelet.

A dolog illetén állása mellett hirtelen vege szakad az éktelen sivalkodásnak s tisztos megjelenésű, érett eszű rikkancsok fogják kiáltani: „Nagy szenzáció! Tessék megvenni! Fényes nappal meggyilkolt éjjeli őr.”

A debreczeni kamara az önálló vámterület mellett.

A kassai kamara üdvözlöte.

Szabó Kálmán, a debreczeni ipar-és kereskedelmi kamara érdemes elnöke a legutóbbi közgyűlésen zászlót bontott a gazdasági önállóság jelszavával. A kamara tanácsosai lelkesedéssel sorakoztak a lobogó alá, fölkérvén erre egyszersmint az ország társ kamaráit is.

Az erre vonatkozó megkeresést szerdán küldte szét a debreczeni kamara titkári hivatala s már tegnap távirati visszhangja érkezett a hazafias átiratnak — *Kassáról*, melyet egész terjedelmében közlünk:

Kereskedelmi és iparkamara

Debreczen.

Szent hazafias meggyőződésünk, hogy az összes, a hazai ipar igazainak védelmére hivatott testületek szent kötelessége az országos értekezleteik, egyetemes gyűléseik alkalmával a Szent korona birodalmának önállósága mellett sikra szállani. Ezen felfogásunk arra indít bennünket, hogy indítványozzuk, miszerint a hazai kamarák Debreczenben tartandó országos értekezletének egyetlen napirendi tárgya az önálló vámterület melletti állásfoglalás legyen. A hivatott gazdasági közvéleménynek impozáns megnyilatkozása csak erősítheti az Ausztriával tárgyaló magyar kormány pozícióját és megérteti azonnal a kiket illet, hogy a magyar nemzet nem csak nem fél a gazdasági különválástól, de abban látják a haza boldogulásának, felvirágzásának egyetlen eszközét. Kérünk mielőbb szives választ. Testvéri üdvözléssel. *Kassa*, július 17. *Halvko*, kamarai alelnök. *Deil* Jenő, titkár.

Mint értesülünk *Debreczen* kamarája most újabb megkeresést intéz a társ kamarákhoz, hogy *Kassa* indítványának megfelelőleg a szeptemberben nálunk tartandó országos kongresszus első napjának kizárólagos tárgya: a gazdasági önállóság kérdése legyen.

* **Petőfi halálának évfordulója.** E hó 30-án lesz az évfordulója, hogy a „Talpra magyar” lánglelkű dalnoka a fehéregyházi esatamezőn honáért és szabadságért elvérzett. A segesvári magyarság az idén is, mint mindig ez emlékezetes napon, a mely az egész ország gyászát föleleli, elzarándokol a várba s ott megkoszorozza *Petőfi* Sándor szobrát. Majd a fehéregyházi honvédelemhez s *Petőfi* házhoz, a hazafiság e bucsujárhelyéhez vonulnak az összegyűltek, ahol az ünnepegy második részét tartják meg.

* **Az állami tisztviselők fizetésének rendezése.** A jövő évi költségvetési előirányzat végleges megállapítása kapcsán a minisztertanács a nyári szünet után első sorban foglalkozni fog az állami tisztviselők fizetésrendezésének ügyével annál is inkább, mert az e czímen a rendezés

folytán előálló nagyobb szükséglet már a jövő évi előirányzatban fog tényleges kiadásként szerepelni. A tervezet szerint a pénzügyminiszter a VII—VI. rangfokozat részére átvette az osztrák sémát, XI—VIII. rangosztályok részére az emelkedést minimális arányban állapította meg. Különösen a fogalmazói és segéd-fogalmazói ranggal bírók körében nagy miatt az elkeseredés. Alap fizetesként a tervezet a XI. rangosztályban 1400 koronát állapít meg, a javítás fokozatonként 200 kor. vagyis 1400, 1900, 1800 kor., X. fiz. osztály 2000, 2800, 3000 kor. VIII. fiz. osztály 3200, 3600, 4000 korona, VII. fiz. osztály 4800, 5400, 6000 kor., VI. fiz. osztály 6400, 7200, 8000 kor., V. fiz. osztály 10.000, 12.000 kor., IV. fiz. osztály 14.000 korona. A pénzügyminiszter tervezete szerint az esetre, ha a pénzügyi helyzet javul, később a XI. rangosztály három fokozata közül a legkisebb, az 1400 koronás megszüntethető lesz úgy, hogy csak két fokozat marad, az 1600 és 1800 koronás.

* **A szabadság-szobor leleplezése.** A szabadság-szobor leleplezése közelítvén örömmel jelenthetjük, hogy Debreczen város ünnepe iránt az érdeklődés széles mederben nyilvánul és nagyobb hullámokat vet mint azt maga a rendező bizottság hitte. A mi jeles szobrászmestereinknek, Tóth Andrásnak ez évben két emlékeztető napja lesz. A debreczeni és amerikai szoborleleplezés, amely szintén nem csekély érdeklődésre talált ország-szerte. Most hogy a dátumok egyre közelebb-közelebb érnek, a mozgólódások is megkezdődtek minden vonalon és napról napra tisztább képet nyújt a közeledő ünnepség programja. Hentaller Lajos orsz. gyűl. képviselő a 48—49-es idők egyik legalaposabb ismerője, az akkori emlékek egyik leglelkiesmeretesebb gyűjtője, egy Dr. Kardos Samu ügyvédhez intézett levelében jelentette be lejáró életét. A függetlenségi párt tagjain kívül a szabadelvű párt jelesei közül is sokan ellátogatnak Debreczenbe e leleplezés alkalmából. Debreczen városnak emlékeztető ünnepe lesz a szabadság-szobor leleplezése és bizonyára méltó díszítést ölt magára az egész város augusztus másodikán, hogy a nagy nevű vendégek és az ünnepi hangulathoz méltó díszben tündököljen minden egy dícsőséges emlékmű leleplezésekor.

* **Hajdúvármegye a siketnémáért.** Rásó Gyula kir. tanácsos alispán tegnap küldte el Oláh Károly tanácsnokhoz a vármegye területéről a siketnéma-intézet felállítására érdekében tett gyűjtés eredményét. A vármegyéből eddigelé a következő adományok folytak be: F.-Józsa községből 2 korona. Hajdu-Sámsonból 14 korona 50 fillér. Tisza-Csegéről 15 korona 24 fillér. Mikepércséről 10 korona. H.-Nánásról 33 korona 40 fillér. H.-Szoboszlóról 108 korona 33 fillér. Összesen 183 korona és 46 fillér. Hát bizony ez felette csekély eredmény a gazdag Hajdúvármegyéből. Hisszük azonban, hogy ez összeggel nem merült ki teljesen az adakozás s ez csak egy részlete annak az összegnek, melyet a vármegye rövid időközökben juttat a nagyhivatású emberbaráti intézet számára.

* **A lelkész-képességi vizsgák.** Zsigmond Sándor egyházkerületi főjegyző a

lelkész-képesítő vizsgák napjait szept. hó 11—13-ára tűzte ki. A vizsgákat tevők szeptember 10-én délután 4 órakor jelentkezhetnek és pedig: Az első vizsgát tevők lecke-könyveikkel és végbizonyítványaikkal. A vizsga tárgyait képező tudományok köréből szabadon választott témáról otthon készített tudományos dolgozataikat f. évi szeptember 1-ső napjáig küldjék be, mellékelvén ehhez a theol. tanfolyam hallgatása alatt készített írásbeli munkáikat is. A második vizsgát tevők: a) egyházi beszédet írjanak Róm. VIII., 5, 6, 7, 8, 9. versek alapján. b) Káté magyarázatot készítsenek XLVIII. Urnap 123 kérdéséről. Az egyházi beszéd elő és utó imával készíthető. E vizsgát tevők dolgozataikat eszeresileg Megegerősített szolgálati bizonyítványaikat szintén szeptember 1-ig terjesszék be az egyházkerületi főjegyző hivatalhoz.

* **A királyné haja.** Egy Amerikában megjelenő német lap legutóbbi száma érdekes följegyzéseket közöl fejedelmi személyiségek életéből. Ezek közt találunk egyet, amely megdicsőült Erzsébet királyasszonyunkról szól s a mely nálunk, tudtunkkal még nem ismeretes. A kedves apróságot, a mely a fővárosi újságok figyelmét — úgy látszik — elkerülte, itt adjuk:

Erzsébet királyné rendkívül büszke volt hosszu, pompás gesztenyeszínű hajjára, a mely térdén atul ért. Régebben óraszámra kibontva hagyta az alatt, a mig Ferenczy kisasszony angol, francia vagy magyar művekből olvasott föl neki. S különösen vigyázott, hogy a komorna, a ki fésülte, egyetlen hajszálát ki ne tépjen. Ez természetesen lehetetlen s a komorna elrejtette mindig a zsebébe szorgosan, a mi haj esetleg a fésűn maradt. Egy napon a királyné észrevette, a mint a komorna épp a leírt módon egy pár szál haját el akart dugni. A királyné fölugrott s megragadta a „gaztevő” asszony karját.

— Végre megfogtam Ön busztitja a hajamat!

Rendkívüli lélekjelenléttel válaszolt a komorna:

— Kegyelmezzen meg Felső! Csak kevés haját akartam gyűjteni Felsőgedtől ebbe a kis medaillonba, a melyet a kis leányom, mint talizmánt visel a nyakán!

A királyné erre ismét visszaült, szivéből nevetve s a legközelebbi napon megajándékozta a komornát egy gyémántos medaillonnal, a melyet ezekkel a szavakkal adott át neki:

— Ime a talizmán; vigye a kis lányának, a ki megérdemli, mert ilyen okos anyja van.

* **Pénztárvizsgálat.** A debreczeni pénzügyigazgatóság tevékeny főnöke, Fauszt Elek, tegnap Szoboszlón időzött, hol a városi és állami adóhivataloknál ejtette meg a szokásos pénztárvizsgálatot. A pénzügyigazgató hosszabb időt töltött a jelzett hivatalokban s mindent a legszebb rendben talált.

* **Könyöradományok gyűjtői.** Ilyenkor nyárban, de különösen később, megindulnak ország-szerte a könyöradomány-gyűjtők. Legtöbbje felvidéki istenes ember s szivhezszóló hangon mondja el, hogy: leégett ez, vagy az a község, irgalmas

szívű emberek adjatok. Néhány nap óta itt járnak ezek az istenes emberek Debreczenben és csodálatos képen ugyanazok az alakok, a kik tavaly is, két éve is nálunk jártak ugyancsak könyöradományért. A dolog igen gyanus lévén többen jelentést tettek a rendőrségnek, a mely most ezen az uton figyelmezteti a közönséget, hogy ha ezeknek a könyöradomány gyűjtőknek rendőrileg láttaozott ivük vagy könyvük uincs, adják át a legközelebbi rendőrnek.

* **Egyházi gazdasági-bizottsági ülés.** A debreczeni ev. ref. egyház gazdasági-bizottsága Szinay Gyula elnöke alatt szombaton délután gyűlést tart az egyház épület tanáctermében. A gyűlésen folyó ügyek kerülnek tárgyalás alá.

* **A megtréfált végrehajtó.** Rendkívül mulatságos esetről értesít budapesti levelezőnk. Kohn Ferencz soroksári-utcai üvegkereskedő állandó adóhátralékban volt. Minap aztán beköszöntött a boltjába Kolossy Ede adóvégrehajtó és egymásután kezdte fölírni a lámpaüvegeket és még más tárgyakat. S hogy ebben a munkájában senkise háborgassa, két rendőrt is vitt magával. A megegzekvált Kohn egy darabig elkeseredve nézte, hogy a végrehajtó milyen ádáz gyönyörrel szedi protokollumba a boltját, mig egyszerre pompás ötlete támadt: kiugrott a boltjából, rácsukta az ajtaját a végrehajtóra meg a rendőrökre, folszaladt az adópénztárba, az utolsó fillérig leróta tartozását és diadalmas arccal tért vissza a boltjába. A becsukott végrehajtó a szép foglalási jegyzőkönyvet, mint tárgytalant, kénytelen volt szétépteni, hanem a tulbuzgó adófizető ellen személyes szabadság megsértése miatt megtette a följelentést.

* **Tüzoltók kongresszusa.** Magyarországon sok érdemet szerzett tűzoltói országos kongresszust rendeznek a jövő hónap 14-én. A kongresszus helyéül a piros borrhól ország-szerte nevezetes Eger várost jelölték ki, hol hajdan Dobó István vitézsége s az egri nők haláltmegvető bátorsága fényes győzelmet vett az ostromló török seregen. A kongresszus, melyen Debreczen tűzoltótestülete is nagyobb számmal képviselteti magát, több, a tűzoltótestületek érdekeit érintő ügyekkel fog foglalkozni.

* **Rendelet a perronjegyekről.** Az államvasutak igazgatósága szigorú rendeletet bocsátott ki a perronjegyekre nézve. A perronjegyeket kezelő igazgatóságnak ugyanis feltűnt, hogy mig a személyforgalom a vasutakon évről évre növekszik addig a perronjegyek, kereslete fokozatosan esőkken. Az igazgatóság ennek következtében körendeletet intézett az összes állomásfőnököknek így a debreczeniéhez is, a melyben utasítja őket, hogy a perronjegyek ellenőrzése körül ezentúl nagyobb körültekintéssel járjon el, annál is inkább, mivel a perronjegyek eladásából befolyó jövedelem nagyrészt az államvasutak alkalmazottai jólétének előmozdítására fordítják.

* **Az öngyilkos fiu temetése.** A tegnapelőtt öngyilkossá lett 14 éves Kerék Miklós temetése ma délután lesz a köz-kórházból, ahova a szerencsétlen gyerek holttestét beszállították. A gyerekésszel halálba rohant fiu iránt általános a részvét, de különösen a bánatos anyja iránt, aki tegnap érkezett Debreczenbe Kende-

resről, hogy fia temetésén jelen legyen. A holnapi temetéssel remélhetőleg egy időre lezáródik a rohamosan felszaporodott öngyilkosságok száma.

* **Utóállítás.** Még mindig kerülnek ifjak, kik védkötelezettségük megtétele végett vizsgálat alá nem vétettek. Már pedig a véderőtörvény szakaszai szerint ez alól senki sem bujhat ki. Ha fősorozásról megokolt kifogással el is marad, csak rá kerül a sor az utóállításán. — Ilyen utóállítás lesz hétfőn Debreczenben, melyre tizenhat vidéki és debreczeni hadköteles áll elő, hogy a katonai és polgári hatóságokból alakított bizottság ítéletet tartson felettük. Az utóállítás a Koronában, délelőtti kilencz óraker veszi kezdetét.

* **Serenissimus esze.** Serenissimus ő felsége sétakocsizást tesz a birodalmában. Ősi szokás szerint kisse nyitva tartja a száját, aminek az a következménye, hogy a hirtelen megredt eső a nyelvére esik.

— Bocsnát Serenissimus, talán kegyeskednék összeesekni az ajkait, mondja az adjutáns mély tisztelettel.

Az uralkodó követi a tanácsot s pár pillanattal mulva őszinte elismeréssel szól az adjutánshoz:

— Bravó, Kindermann, bravó, ez használ.

* **Az aratás eredménye.** A földművelésügyi miniszter újabb termőjelentést bocsájtott ki. Ez is azt mondja, a mit az eddigiek, hogy Magyarország meg lehet elégedve az 1902. esztendő aratásával. A jelentés a július 10-iki állapot alapján van felvéve s a tíz nappal ezelőtt megjelent termés becsléssel szemben is jelentékeny javulást mutat, amennyiben ideai buzatermésünket 41.957,300 métermázsára becsüli a tíz nap előtti 40.804,200 métermázsával szemben. Megjegyzendő, hogy az 1901. évben 33.727,999 métermázsa buza termett Magyarországon. Rozsnál és árpanál szintén emelkedett a becsülés a július 5-én közölt állapottal szemben, mintegy háromszázezer, zabnál pedig ötöd félésszázezer métermázsával. A rozs idei hozamát ugyanis a miniszter 13.315,700 métermázsára (tavaly termett belőle 11.272,322 mm.), az árpaét 12.288,200 métermázsára (1901-ben 10.901,212 mm.), a zabét pedig 11.187,300 métermázsára (1901. évi hozam 9.882,203 mm.) becsüli. A minőség tekintetében ugyanily kedvezőnek mondják az eredményt s csak a kukortezatermés miatt van okunk aggodni.

* **Halálozás.** Özv. Berghofer Istváné, született Budaházy Josefa, folyó hó 16-án életének 68-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt, a széleskörben ismert matróna temetése ma délután lesz az Arany János-utcai gyászháztól.

* **Idill a fiakkeren.** Mintha csak a vig farsang esőrgősapkás fejedelme tartotta volna bevonulását Debreczenbe, ugy elöntötte a jó kedélyhangulat Dengi Róza szoboszlói és Kósa Ilona nádudvari illetőségű faczér szakácsnőket a tegnapi meleg nyári napon. Hogy széles jókedvüket kellő mértékben kitölthessék, beültek a 10-es számú bérkocsiba s kedverítő szeszszel bőven ellátva magukat, a római baccanáliákra emlékeztető orgiát rendeztek, melybe a kocsist is belevonták. Utczáról-utczára kocsikáztatta magát a jóvérű két dáma s irtózatosszáj rögtönöztek. Végtére a Kossuthszálló előtt állapodtak meg, hova erőszakkal akartak behatolni, de ez igyekezetükben meggátolta őket az ott állomásozó rendőr. A jókedvet szomorú ki-

ábrándulás követte, mert a komoly rendőrség zokon vette a két dáma szellemeskedését s büntetésül kitolonczoltatta őket a kivánatosan kedves Debreczenből.

* **Lányi Géza.** A Népszínház jeles ezimbalmosa nagyobb daltársulattal tegnap játszott először az Angol Királynőben, hol három estén vendégszerepel.

* **Az egészsége helyett a beteg.** Érdekes dolog történt tegnap a kir. ügyészségnél. Beállit egy öreg magyar gazda, kinek a fia hat hónapi örtönt ül.

Azért jött az öreg, hogy a mezei munka idejére kiszabadítsa fiát. Mikor oláda, hogy mit akar, kérérelve fejezte be:

— Tessék haza engedni csak öt napra legalább. Van nekem egy beteges fiam, a ki nem tud dolgozni. Beállitom helyébe azt.

Az öreg kérését természetesen nem lehetett teljesíteni.

* **Angelotti mulató.** Az „Otthon“-kerti „Angelotti mulató“ nap-nap után elegáns, valóban szép és nagyszámu közönség előtt tartja előadásait. Különösen vonz a műsor legújabb száma az igazgató Angelottiné kitünő Fregoli-paródiája. Naponta változatos, új műsor gyönyörködteti a közönséget, mely becéző szeretettel tapsol a mulató legjobb erőinek, a kik közül előismerést érdemel: a *Bodrogi* pár, *Norma Teréz*, *Mers. Fox* és *Kövessy Ilonka*.

SPORT.

Tennispálya megnyitás. Tegnap délután négy óraker nagy közönség jelenlétében nyitotta meg új tennis-pályáját a 39-ik gyalogezred tisztikara a nagyerdei lövölde melletti tágas téren. Az ünnepélyes megnyitáson megjelentek az ezred tisztjei teljes számmal. A város nevében *Oláh Károly* tanácsnok üdvözölte a tisztikart és adta át rendeltetése helyének a pályát. A megnyitáson különösen nagy hölgyközönség volt jelen, a kik festői nyári öltözetükben virágossá tették a szép ünnepélyt.

A polgári kerékpár-egylet versenye. A debreczeni polgári kerékpár-egylet választmányja gyűlést tartott tegnap este a *Dréher* vendéglő helyiségében *Thieszen* Arthur elnöklete alatt. A választmányi gyűlésen a Debreczenben tartandó országos kerékpár-verseny ügye került szóba. Augusztus hó folyamán virágkorzóval egybekötött versenyt rendez az egylet, melyen a gráci, bécsi és budapesti egyletek tagjai is részt vesznek. A tegnapi gyűlésen a verseny módozatait állapította meg a választmány.

Agarászverseny Debreczenben. Megirtuk, hogy az „Országos Agarász Egylet“, ez évi versenyét Debreczenben szándékozik megtartani. A verseny előkészítése ezéjából, a napokban Debreczenbe érkezik *Szapáry György* gróf, hogy a helyi bizottsággal egyetemben a területre nézve megállapodásra jöjjenek. Mintegy 1—3000 hold területre volna szükség a verseny megtartásához, tehát ez vár eldöntésre, hogy a hortobágyon, a Pallagon, avagy a Macson tartásák-e meg az agarász versenyt.

SZÍNHÁZ és MŰVÉSZET.

— (A Vigszínház vendégszereplése.) A Vigszínház művészei újra ellátogatnak Debreczenre. *Bródy Sándor* nagyhatású erkölcsrajza „A dada“ és „Niobe“ kerülnek színre, előreláthatólag zsufolt ház előtt. Programjuk mindössze annyiban változott, hogy a meghosszabbított aradi vendéjátékokra való tekintettel nálunk jövő hét kedd és szerdán, 22-én és 23-án fognak föllépni. Jegyek mindkét előadásra már most kaphatók a *László Albert* és társa czég könyvüzletében.

TÁVIRATOK.

A szakelőadók tárgyalása.

Bécs jul. 17. (Saj. tud.) A két kormány szakelőadóinak állategyezményi kérdésében sikerült frázist találni a megegyezésre, úgy hogy a kiegyezést előterjeszthessék. A javaslat elfogadása várható mindkét kormány részéről.

Leégett selyemgyár.

Milanó jul. 17. Alzánóban a bergamói vidék legnagyobb selyemgyára leégett. Kétszáz munkás — akik a gyárban aludtak — nagynehezen menekült meg. A kár másfél millió lira. Több ezren munka nélkül maradtak.

Vonatösszeütközés.

Temesvár, július 17. (Saját tudósítónktól.) Az éjjel 2 és 3 óra közt az Oroszlámosban a 744. sz. gyorstehervonat helytelen váltoállítás következtében beleütközött a 764. sz. álló tehervonatba, a melynek két kocsija összezuzódott. Más baj nem történt.

Elítelt hazard játékos.

Bécs, július 17. (Saját tudósítónktól.) *Bawarowski* Emilt, az osztrák urakházának tagját a bécsi jockey-klub ismeretes játékfejjéből kifolyólag 1000 korona pénzbüntetésre, esetleg 48 órai elzárásra ítélték.

Öngyilkos fogoly.

Zágráb, július 17. (Saját tudósítónktól.) *Vasics* Dragutin vizsgálati fogoly tegnap délután a fogház második emeletéről leugrott az udvarra. Hátgírcintörést szenvedett és még a délután folyamán meghalt. *Vasics* azért volt vizsgálati fogságban, mert főnökétől, *Lehner*-től árukat lopott. Mindössze 20 éves volt. Családjához és a vizsgálóbíróhoz intézett leveleiben azzal okolje meg öngyilkosságát, hogy becsstelenül nem akar tovább élni.

Amerikából visszatért bélyegtolvaj.

Szombathely, jul. 17. (Saját tudósítónktól.) *Szeccsödy* Kálmán elítelt bélyegtolvajt, ki Amerikába szökött s onnan visszatért, itt elfogták. Erős fedezet mellett Budapestre szállítják.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Az ügyészség foglyai.** Varga Gusztáv és Simon György betörőket, kik Debreczen közbiztonsága ellen oly súlyos merényletet követtek el, miután a rendőrség befejezte ellenük a vizsgálatot, tegnap átkísérték az ügyészség börtönébe. A két jómadár mindaddig vizsgálati fogóságban marad, míg elkövetett vétkeikért számadásra nem vonatnak, mikor is a beszámolás bizonyára súlyos eredményű lesz reájuk.

REGÉNYCSARNOK.

A SZERELEM HATALMA.

Regény.

Irta: Jablonczay Kálmán.

VI.

Pogány esküvő.

(Folytatás)

36.

Bocsáss meg, hogy háborgattalak, de hát nem tudok addig nyugodni, — mondá Tardos mig meg nem tudom, hogy kitől kaptad te azt a mérgezett tüt?

Jó uram! felelé elzékenyült hangon Babill — kiadhatta volna azt más, mint a mi jó tevőnk a Karzsák elnöke.

Isten áldása legyen rajta mondá a két vándor majdnem egyszerre.

Azután szépen akár a nyugalmas otthonban elaludtak, és álmodtak esendesen.

VII.

Lóna.

Néhány órai pihenés után legelőbb Babill ugrott talpra de ugy lehetett észre venni, hogy Kretur megelőzte őt, ki hasra fekve, fülét a földhöz szoritva halgatóni látszott.

Mit csinálsz Kretur kérdé Babill oda lépve a banyához.

Figyelem a föld moraját felelé esendes hangon a vén asszony és ugy veszem észre, vagy üldözőink vannak nyomunkban vagy csata van itt a közelben.

Tardos is felébredt a beszélgetés zajára, és mindnyájan Kreturt utánozva földhöz nyomva füleiket konstatáltak a gyanus zaj valódságát.

Mit kell most eselekedni? Kérdé Tardos a banya felé fordulva.

Legelőbb is annak a fehér asszonynak a te feleségednek, valami europai jellegű ruhát kell teremtenünk, mert már ő inkább szemérem betegségben szenved mondá Kretur, az össze guzserodó fehér nőre mutatva ki már, hogy teljesen jobban érezte magát annál jobban eszmejére tért annak, hogy szégyenérzete felülkerekedjen minden bánatának, mikor egy fehér ember szemsugara felé lövell.

A fehér nő majdnem teljesen ruhátlanul szerepelt eddigi dolgok eselyeiben. Csupán szétbontott nagy fekete haj volt a takarója, és egy szentes lepedőből össze csavart öv mely derekára volt felgöngyölve.

A lefolyt ádáz harcokban eddig senki sem figyelte meg azt a szemérem sértő hiányt. Az élet veszedelmek létéhez ki figyelt volna arra, hogy valakinek tagjai nincsenek kellőleg betakarva. A Kaffer nők általános mezítelen járnak, és ebből kifolyólag a szemét egy cseppet sem hozta zavarba a fehér

asszony ruhátlansága. Tardosnak lelkében is csak e pillanatban támadt fel a pirulás érzése a mint ott szemei előtt egy kissé lesoványodott, nap hevétől özszeégett bőru, de esinos idomu nőre esett pihenő tekintete.

De hát honnan vegyünk ruhát? — kérdé Babill, ki szintén nagyon szerette volna a fehér asszonyt felöltöztetni, mert a hányszor rátekinthet, ezen esendesebb éghajlat alatt, mindig Crea jutott az eszébe.

Ott vannak a lőtakarók — mondá Kretur — ha más nincs ez is jó — a kafferek a saját testüket csupaszon hagyják — de lovaikat felöltöztetik akár egy cifra papagályt.

Ugy is volt, a paripák nyeregpokróczai remekbe készült szövetekből állottak, tapintása selyemlágyságu, szines tarkabarka, — mint a kajdács tolla — mely szívárványszinekebe olvad össze.

Igaz ugyan, hogy ez a ruha nem nagyon felel meg egy fehér nő izlésének, de ha más nincs, ez is jó lesz, fejezé be a tanácsadását Kretur.

(Folyt. köv.)

Azonnali belépésre keresünk egy a kettős könyvvitelben teljesen jártas könyvelőnt. Fénykép és bizonyítvány másolatokkal ellátott írásbeli ajánlatokat a fizetési igények megjelölésével kérünk. László Albert és társa könyvkereskedése.

341/1902 sz.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

Debreczen sz. kir. város törvényhatóságának az alábbi határidő lejárta után tartandó legközelebbi rendes közgyűlésén, 2 irnoki állás fog választás utján betölteni, mely állások egyenként 1300 korona fizetésből és 200 korona lakáspénzből álló javadalmazással vannak egybekötve.

Azok, kik ezekre az állásokra pályázni kívánnak s a törvényes minősítést kimutatni képesek, felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám, mint a kijelölt bizottság elnökéhez **f. évi szeptember hó 6-ik napjának d. u. 5 órájáig** annyival inkább nyujtsák be, mert később érkező pályázati kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Ezen állások az 1873 évi II. t. cz. 4 §. b. pontja értelmében, első sorban igazolványos altisztek számára vannak fenntartva.

Debreczen, 1902. július hó 3.

PUKY GYULA
főispán.

M. Á. vasutak menetrendje
1902. május hó 1-től.

Debreczenből indul:		Ó. p.	
Budapest felé (gyorsvonat)	d. u.	4 16	
Budapest felé (gyorsvonat)	reg.	9 01	
Budapest—Nagyvárad felé	d. u.	12 36	
Budapest—Nagyvárad felé	este	10 27	
P.-Ladány—Nagyv. minden kedden	déli	12 —	
Csak P.-Ladányig vegyes vonat	este	8 10	
Szatmár—M.-Sziget felé	d. u.	3 56	
Szatmár—M.-Sziget felé	este	7 58	
Szatmár—M.-Sziget felé	éjjel	2 56	
Szatmár—M.-Sziget felé (gyorsv.)	d. u.	12 17	
Csak Szatmárig	reg.	5 10	
Miskolc—Kassa felé	reg.	8 22	
Miskolc—Kassa felé	este	6 57	
Szerencs—S.-A.-Ujhely—Kassa felé	d. u.	4 01	
H.-Böszörmény—	m. áll. v.-től	reg.	5 28
	vásártérről	reg.	5 51
B.-Sz.-Mihály felé	m. áll. v.-től	d. u.	4 06
	vásártérről	d. u.	4 15
	m. áll. v.-től	d. e.	11 20
	vásártérről	d. e.	11 20
Füzes-Abony felé m. á. v.-től	reg.	4 42	
Füzes-Abony felé vásártérről	reg.	5 —	
Ohat-Köcs—Polgár felé m. á. v.-től	d. u.	4 21	
Ohat-Köcs—Polgár felé vásártérről	d. u.	4 31	
Derecske—Nagy-Léta felé	reg.	9 25	
Derecske—Nagy-Léta felé	d. u.	4 31	
Budapestre érkezik:			
A reggel 9 ó. 10 p.-kor induló gy. v.	d. u.	1 40	
A déli 12 ó. 36 p.-kor induló sz. v.	este	8 50	
Az este 10 ó. 27 p.-kor induló sz. v.	reg.	5 10	
A d. u. 4 ó. 16 p.-kor induló gy. v.	este	9 40	
Budapestről Debreczenbe indul:			
A d. e. 11 ó. 44 p.-kor érkező sz. v.	reg.	6 50	
A d. u. 1 ó. 36 p.-kor érkező sz. v.	reg.	8 30	
Az este 6 ó. 26 p.-kor érkező gy. v.	d. u.	2 00	
Az éjjel 2 ó. 33 p.-kor érkező sz. v.	este	7 05	
Az éjjel 2 ó. 33 p.-kor érkező sz. v. (P. Ladányig gy. v. átszállítással)	este	9 15	
Debreczenbe érkezik:			
Budapest felől gy. v.	d. e.	11 44	
Budapest—Nagyvárad felől	d. u.	3 36	
Budapest—Nagyvárad felől gy. v.	este	6 26	
Budapest—Nagyvárad felől	éjjel	2 33	
Budapest felől	reg.	7 42	
Kolozsvár—Nagyvárad felől	reg.	5 03	
M.-Sziget—Szatmár felől	reg.	7 32	
" " " " " " " "	d. u.	12 16	
" " " " " " " "	d. u.	3 55	
M.-Sziget—Szatmár felől	este	10 12	
Csak Szatmárról	este	6 45	
Kassa—Miskolc felől	reg.	8 07	
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs felől	reg.	12 07	
Kassa—Miskolc felől	déli	7 53	
" " " " " " " "	vásártérre	este	8 04
	máv.-hoz	reg.	8 17
B.-Sz.-Mihály—	vásártérre	reg.	6 11
	máv.-hoz	este	6 34
H.-Böszörm. felől	vásártérre	este	8 25
	máv.-hoz	d. u.	3 30
F.-Abony felől vásártérre	d. u.	5 30	
" " " " " " " "	d. u.	5 45	
Ohat-Köcs—Polgár felől vásártérre	d. u.	7 42	
" " " " " " " "	reg.	8 —	
Derecske—Nagy-Léta felől	reg.	7 18	
" " " " " " " "	reg.	8 13	

Balkénes iszapfürdő

lithimnos forrása.

Páratlan gyógyhatásu
VESE-, HÓLYAGBAJOK-nál
ÉS KÖSZVÉNYNÉL. o o o

Kénes, nemkülönb
o ritka gyógyerejű o
MOÓRFÜRDŐI

a legjobb eredménnyel hasz-
nálatnak eszozs bántalmaknál
o o o o és női bajoknál. o o o o

Villanyosfény- és vil-
lanyos vízfürdőiben,
továbbá hidegviz-
gyógyintézetében az

IDEGBAJOSOK ÉS
IDÜLT IZZADMÁNYOKBAN

szervedők találnak
o o gyógyulást. o o

Teljes penzió (lakás, kénesfürdők
használata és étkezés) napi 5 koronától feljebb. Munkás sanatoriumban (lakás, kénesfürdők használata és étkezés) napi 2 koronáért. Egy rekesz lithimnos savanyúviz 25 és fél o o literes üveggel 5 korona. o o o

Van szerencsénk értesíteni a nagyérdemű
öröltető és daráltató g g g g g g g g
g g g g g g g g gazda közönséget.

hogy a diószegi uton, a dohány gyárral szemben fekvő,

ujjonnan berendezett

„ERZSÉBET“ malom

működését megkezdte és ott sima és kereskedelmi őrlést, ten-
geri és árpa darálást jutányos áron, pontos kiszolgálás mellett,
reggel 5 órától este 8 óráig elfogad.

Teljes tisztelettel:

„Erzsébet“ malom

Weisz Sándor és társai.

Fényképező

kamara legalkalmasabb
ajándék. Kellemes szó-
rakozás és hasznos idő-
töltés. Ingyen oktatás
és utasítás. Tessék ár-
lapot kérni **Komáromi
József** fényképezési szak-
üzletéből: Debreczen, Piacz-utca 12 sz.

Uradalmi teavaj.

Gróf Deseffy uradalmából
naponta friss,
kilotja 1-20., kapható:

Czeglédi és Polgárnál.

DEBRECZEN.

Ajánlja az újabb időben gazdagon és
a legmodernebb anyagokkal dusan felszerelt

könyvnyomdáját,

mely különösen alkalmas minden olyan
nyomatványok előállítására, melyeknek az
izléses külső belbecsét is emelni van
hivatva.

Csapó-utca 9.

LÁSZLÓ JÓZSEF könyvnyomdája.

Telefon 275.

De éppen olyan csinnal és lehető olcsó
árban készít mindennemű **egyszerű nyomtat-
ványokat is** és ezeknek nemesak csinos,
hibátlan, hanem gyors előállításáért is fele-
lősséget vállal.

— A papir gyári árban számítatik. —

Vidéki megrendeléseket a legpontosabban teljesít.
Hirdetések a „SZABADSÁG“ című politikai napilapban a
legolcsóbban számítva közzétetnek.

Telefon 275.